

Nr 193.

Av herr Ljungqvist m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om anslag till Landsmålsarkiven: *Insamling och bearbetning av vetenskapligt material.*

I landsmåls- och folkminnesarkivets anslagsäskanden för budgetåret 1948/49 ingick under anslagsrubriken »Insamling och bearbetning av vetenskapligt material» en post å 3 500 kronor avseende driftskostnader för den automobil med inmonterat aggregat för upptagning av dialekter m. m. på grammofonskivor, vartill anskaffningskostnaderna beviljats av 1945 och 1946 års riksdagar. Denna post — nu ingående i den anslagssumma å 63 300 kronor som Kungl. Maj:t i årets statsverksproposition, åttonde huvudtiteln, punkt /115./71 föreslår skola anvisas landsmålsarkiven för insamling och bearbetning av vetenskapligt material — upptogs till samma belopp som i innevarande års budget eller 3 500 kronor, enär arkivets styrelse vid inlämnandet i augusti 1947 av det kommande årets petita icke ansåg sig behöva räkna med att driftskostnaderna för inspelningsbilen skulle behöva överstiga det förut beräknade anslaget. Skulle emellertid de nu av Kungl. Maj:t föreslagna förhöjda bil- och bensinskatterna antagas av innevarande års riksdag, så komme detta att innebära en så stark belastning av ett redan förut mycket måttfullt tilltaget anslag, att den verksamhet, som avsetts med anslaget, skulle allvarligt äventyras.

Den inspelningsbil, vartill 1945 och 1946 års riksdagar beviljat anslag och som på sensommaren 1946 kunde börja tas i bruk, förvaltas och vårdas av landsmåls- och folkminnesarkivet i Uppsala men disponeras enligt av kanslern för rikets universitet utfärdade bestämmelser även av följande statliga eller statsunderstödda institutioner: landsmålsarkivet och folklivsarkivet i Lund, nordiska museet i Stockholm, institutet för ortsnamns- och dialektforskning vid Göteborgs högskola samt västsvenska folkminnesarkivet i Göteborg. Arkivet i Uppsala har härvid att ansvara för alla kostnader (garagehyra, service, försäkringar och skatter m. m.), som åvila vagnen. Dessa fasta omkostnader ha under det nyss förflutna kalenderåret uppgått till något över 1 500 kronor, och omkring 2 000 kronor ha således varit disponibla till drivmedel, olja o. s. v. Då bilens tjänstevikt är 2 290 kg, skulle den särskilda bilskattens genomförande medföra en skattehöjning av 970 kronor. Arkivets bensinförbrukning under det gångna året har uppgått till omkring 2 500 liter, varför höjningen av bensinskatten med 20 öre per liter vid oförändrad omfattning av arkivets upptagningsprogram skulle medföra en ökad kostnad av omkring 500 kronor. Dessa båda skatteposter tillsammans skulle sålunda i realiteten innebära en minskning av det för

innevarande år utgående anslaget till bilens driftskostnader med omkring 1 500 kronor, och av hela anslaget skulle endast 500 kronor återstå för de upptagningsresor som arkivet måste företa, i själva verket innebärande en minskning med $\frac{3}{4}$ av hela programmet för innevarande år.

Den forskningsuppgift, för vilken denna anläggning för grammofonupptagning anskaffats, är utan gensägelse en av landsmåls- och folklivsforskningens mest centrala och tillika mest brådskande uppgifter, eftersom det värdefullaste traditionsmaterialet lever uteslutande inom de äldsta åldersgrupperna av vårt folk, hos 70- och 80-åringar. Riksdagen har själv tidigare frikostigt beviljat medel till bilens anskaffande och därmed även till det viktiga räddningsarbetets möjliggörande. Kan detta arbete på grund av den nya skatteskärpningen likväl icke genomföras, vållas svensk språk- och folktraditionsforskning obotlig skada.

Med stöd av det ovan anförda vilja vi därför hemställa,

att riksdagen måtte förstärka anslagsposten /115./71 i Kungl. Maj:ts proposition, åttonde huvudtiteln, med 1 500 kronor, motsvarande de ökade kostnader, som förorsakas, därest förslaget till höjd bil- och bensinskatt genomföres.

Stockholm den 21 januari 1948.

G. Ljungqvist.

P. L. Orgård.

Nils Holmström.

Filip Kristensson.